

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

ĐẶNG VĂN NAM

QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH VÀ PHÁT TRIỂN
XÃ SÙNG TRÁI, HUYỆN ĐỒNG VĂN,
TỈNH HÀ GIANG

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

THÁI NGUYÊN - 2020

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

ĐẶNG VĂN NAM

QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH VÀ PHÁT TRIỂN
XÃ SÙNG TRÁI, HUYỆN ĐỒNG VĂN,
TỈNH HÀ GIANG

Ngành: Lịch sử Việt Nam

Mã số: 8229013

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

Cán bộ hướng dẫn khoa học: TS. HOÀNG THỊ MỸ HẠNH

THÁI NGUYÊN - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan, đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu và kết quả nghiên cứu ở luận văn này là hoàn toàn trung thực và chưa được sử dụng ở trong bất cứ công trình nghiên cứu nào. Các tài liệu tham khảo có trích dẫn có nguồn gốc rõ ràng.

Thái Nguyên, ngày 10 tháng 8 năm 2020

Tác giả

Đặng Văn Nam

**XÁC NHẬN CỦA
KHOA CHUYÊN MÔN**

**XÁC NHẬN CỦA
NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC**

TS. Hoàng Thị Mỹ Hạnh

LỜI CẢM ƠN

Trước hết, tôi xin gửi lời cảm ơn tới Ban Chấp hành Đảng bộ, Hội đồng Nhân dân, Ủy ban Nhân dân xã Sùng Trái, huyện Đồng Văn, tỉnh Hà Giang, các cơ quan ban ngành ở địa phương cùng nhân dân xã Sùng Trái đã giúp đỡ tôi trong quá trình thực tế, khảo sát tại địa phương.

Đặc biệt, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến TS. Hoàng Thị Mỹ Hạnh cùng tập thể cán bộ, giảng viên Khoa Lịch sử, Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ, hỗ trợ, đồng viên tôi trong quá trình học tập và thực hiện luận văn.

Cuối cùng, tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành đến gia đình và bạn bè đã giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và thực hiện luận văn.

Thái Nguyên, ngày 10 tháng 8 năm 2020

Tác giả

Đặng Văn Nam

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC BẢNG, BIỂU	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề	2
3. Mục đích, nhiệm vụ, đối tượng và phạm vi nghiên cứu	4
4. Nguồn tài liệu và phương pháp nghiên cứu	4
5. Đóng góp của luận văn	5
6. Cấu trúc của luận văn.....	5
Chương 1: KHÁI QUÁT VỀ XÃ SÙNG TRÁI	8
1.1. Vị trí địa lý và điều kiện tự nhiên	8
1.2. Điều kiện kinh tế, dân cư - xã hội.....	10
1.2.1. Điều kiện kinh tế.....	10
1.2.2. Điều kiện dân cư - xã hội.....	14
1.3. Lịch sử hành chính.....	17
1.4. Truyền thống lịch sử xã Sùng Trái	21
Tiểu kết chương 1	23
Chương 2: XÃ SÙNG TRÁI GIAI ĐOẠN 1944 - 1986	25
2.1. Vận động cách mạng, đấu tranh giành độc lập và xây dựng, bảo vệ chính quyền cách mạng (1944 - 1946)	25
2.1.1. Vận động cách mạng, xây dựng, chuẩn bị lực lượng	25
2.1.2. Đấu tranh giành độc lập, xây dựng và bảo vệ chính quyền cách mạng.....	28
2.2. Tham gia kháng chiến chống thực dân Pháp (1946 -1954).....	30
2.3. Đẩy mạnh xây dựng CNXH ở miền Bắc và tích cực chi viện cho cuộc đấu tranh giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước (1954 - 1975)	39
2.3.1 Đấu tranh chống âm mưu phá hoại của các thế lực phản động, đẩy mạnh xây dựng chủ nghĩa xã hội (1955 - 1960).....	39
2.3.2. Tích cực xây dựng CNXH và chi viện cho miền Nam tiến tới đấu tranh giải phóng, thống nhất đất nước (1961 - 1975)	45
2.4. Tích cực xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN (1976 - 1986).....	57

2.4.1. Đẩy mạnh sản xuất, xây dựng CNXH, bảo vệ vững chắc khu vực biên giới của Tổ quốc (1975 - 1982)	57
2.4.2. Phát triển sản xuất, góp phần xây dựng tuyến phòng thủ, phục vụ chiến đấu bảo vệ biên giới của Tổ quốc (1982 - 1986).....	65
Tiểu kết chương 2	70
Chương 3: XÃ SỬNG TRÁI GIAI ĐOẠN 1986 - 2018	71
3.1. Bước đầu thực hiện đường lối Đổi mới (1986 - 2000)	71
3.1.1. Giai đoạn 1986 - 1991	71
3.1.2. Giai đoạn 1991 - 2000	79
3.2. Đẩy mạnh phát triển kinh tế - xã hội (2000 - 2018)	86
3.2.1. Giai đoạn 2000 - 2010	86
3.2.2. Giai đoạn 2010 – 2018.....	91
Tiểu kết chương 3	103
KẾT LUẬN	105
TÀI LIỆU THAM KHẢO	107
PHỤ LỤC	

DANH MỤC VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Cụm từ đầy đủ
BCH	Ban Chấp hành
CCHC	Cải cách hành chính
CNXH	Chủ nghĩa xã hội
HĐND	Hội đồng nhân dân
HTX	Hợp tác xã
NXB	Nhà xuất bản
THCS	Trung học cơ sở
TW	Trung ương
UBHC	Ủy ban hành chính
UBND	Ủy ban nhân dân
XHCN	Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC BẢNG, BIỂU

Bảng

Bảng 1.1	Diện tích, năng suất và sản lượng một số cây trồng năm 2018	10
Bảng 1.2	Số lượng gia súc xã Sùng Trái qua các năm	11
Bảng 1.3	Số liệu giáo dục xã Sùng Trái qua các năm học	15

Biểu đồ

Biểu đồ 1.1	Cơ cấu sử dụng đất xã Sùng Trái năm 2018	8
Biểu đồ 3.1	Diện tích, năng suất và sản lượng một số cây trồng chủ yếu năm 1988.....	74
Biểu đồ 3.2	Tình hình chăn nuôi xã Sùng Trái 1989 -1990	75
Biểu đồ 3.3	Số lượng thực phẩm bán cho nhà nước năm 1990.....	75

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Việt Nam là một quốc gia có sự đa dạng về vùng miền. Mỗi tỉnh thành, khu vực đều có những nét đặc trưng về kinh tế, xã hội, văn hóa... Việc nghiên cứu, tìm hiểu về địa phương nói chung và lịch sử địa phương trong một giai đoạn nói riêng là cần thiết, có ý nghĩa góp phần làm cụ thể hóa và sinh động lịch sử dân tộc, giáo dục niềm yêu mến, trân trọng và hứng thú tìm hiểu, khám phá những nét đặc trưng của địa phương cho nhân dân. Qua đó, chuẩn bị tâm thế sẵn sàng, tinh thần nhiệt tình tham gia góp phần xây dựng, phát triển địa phương.

Xã Sùng Trái, huyện Đồng Văn, tỉnh Hà Giang hiện nay được thành lập trên cơ sở tách ra từ xã Lũng Phìn của huyện Đồng Văn, tỉnh Hà Giang theo Quyết định số 91/QĐ-TTg vào ngày 5/7/1961 của Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Ngày 15/12/1962, theo Quyết định số 211- CP Hội đồng Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa về thành lập các huyện Đồng Văn, Mèo Vạc, Yên Minh và Quản Bạ của tỉnh Hà Giang, xã Sùng Trái được điều chỉnh thuộc sự quản lý của huyện Mèo Vạc. Ngày 21/10/1982, Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa XHCN Việt Nam ra Quyết định số 179 - HĐBT về việc phân định địa giới một số xã của các huyện Mèo Vạc, Đồng Văn và Yên Minh, xã Sùng Trái tiếp tục được điều chỉnh từ huyện Mèo Vạc sang huyện Đồng Văn, tỉnh Hà Tuyên. Đến năm 1991, xã Sùng Trái thuộc sự quản lý huyện Đồng Văn, tỉnh Hà Giang cho tới nay.

Trải qua gần 60 năm xây dựng và phát triển, nhân dân các dân tộc xã Sùng Trái, luôn phát huy truyền thống của địa phương trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam. Trong công cuộc Đổi mới đất nước và hội nhập quốc tế hiện nay, xã Sùng Trái luôn quyết tâm thực hiện nhiệm vụ xóa đói, giảm nghèo, phát triển trên các lĩnh vực kinh tế - văn hóa - xã hội...; xây dựng, củng cố tổ chức Đảng bộ, chính quyền, đoàn thể, giữ vững quốc phòng - an ninh và đối ngoại. Đảng bộ, nhân dân các dân tộc xã Sùng Trái đang ra sức quyết tâm phấn đấu xây dựng Sùng Trái từ một địa phương còn khó khăn để phát triển, vươn lên trở thành một xã động lực ở cửa ngõ phía nam của huyện Đồng Văn, tỉnh Hà Giang. Khôi phục lại bức tranh lịch sử xã Sùng Trái, huyện Đồng Văn, tỉnh Hà Giang trước và sau khi thành lập, tổng kết lại chặng đường lịch sử với những thành tựu mà xã Sùng Trái đã đạt được, nhất là từ khi Đảng Cộng sản Việt Nam phát động, thực hiện công cuộc Đổi mới đất nước năm 1986 là

việc hết sức cần thiết và có ý nghĩa. Qua đó, làm cơ sở cho việc khẳng định sự đúng đắn, kịp thời trong chủ trương của Đảng, chính sách và pháp luật của nhà nước, chính quyền địa phương.

Với mục đích trân trọng, giữ gìn những giá trị truyền thống, đồng thời kế thừa, phát huy những thành quả đạt được của các thế hệ trước, tạo cơ sở cho công tác giáo dục tư tưởng cho cán bộ, nhân dân, góp phần hun đúc truyền thống yêu quê hương, đất nước cho các thế hệ sau. Đồng thời, làm cơ sở để rút ra những bài học kinh nghiệm quý báu, sâu sắc, phục vụ công tác xây dựng và phát triển địa phương, hoạch định, triển khai các chủ trương, chính sách phát triển kinh tế - xã hội trên cơ sở khai thác những lợi thế, nguồn lực trong tình hình mới. Tác giả đề xuất, lựa chọn đề tài “*Quá trình hình thành và phát triển xã Sùng Trái, huyện Đông Văn, tỉnh Hà Giang*”. Đây là một việc làm quan trọng, góp phần chứng minh lịch sử địa phương là một bộ phận quan trọng, không thể tách rời của lịch sử dân tộc, công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN của nhân dân cả nước, trong đó có sự đóng góp của nhân dân xã Sùng Trái, huyện Đông Văn, tỉnh Hà Giang.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Trong quá trình thu thập, sưu tầm tư liệu cho luận văn, học viên đã tiếp thu thành quả nghiên cứu của các công trình đi trước có nội dung liên quan trực tiếp hoặc gián tiếp đến luận văn như sau:

Công trình “*Hà Giang 110 năm đấu tranh, xây dựng và phát triển (1891 - 2001)*” của Tỉnh ủy - HĐND - UBND tỉnh Hà Giang xuất bản năm 2001 đã trình bày một cách khái quát, toàn diện và hệ thống trên các lĩnh vực tiêu biểu như điều kiện tự nhiên, kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội, dân tộc... của tỉnh Hà Giang từ khi thành lập đến năm 2001.

Công trình *Lịch sử Đảng bộ huyện Đông Văn, tỉnh Hà Giang* gồm tập I (1944 - 1975) và tập II (1975 - 2005) đã trình bày khá toàn diện về tự nhiên; kinh tế - xã hội, lịch sử - văn hóa, an ninh - quốc phòng; xây dựng Đảng, Chính quyền, Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể của huyện Đông Văn, tỉnh Hà Giang qua các thời kỳ lịch sử.

Cuốn *Đất nước Việt Nam qua các đời* (2005) của Đào Duy Anh là công trình nghiên cứu về lịch sử, địa lý nước ta qua các thời kỳ. Đây được coi như là một bức tranh tổng quan về địa lý hành chính, cương vực của nước ta từ thuở sơ khai cho đến quá trình mở rộng lãnh thổ và bảo vệ biên giới. Trong đó, đề cập tới khu vực huyện Đông Văn, tỉnh Hà Giang hiện nay.